

MODERATIEHANDLEIDING

Inleiding

Dit programma is ontwikkeld voor leerlingen van het VSO – cluster 1. Dit betekent dat de leerlingen blind of slechtziend zijn. Door middel van audiodescriptie wordt het voor deze leerlingen toch mogelijk om de geselecteerde films te ervaren. Bij audiodescriptie beschrijft een stem het beeld, waardoor visueel beperkte kijkers toch een filmervaring hebben. De audiodescriptie is voor leerlingen beschikbaar via de app [Earcatch](#).

In deze handleiding vind je informatie over de films, tips voor deze doelgroep en handvaten voor de moderatie.

Het programma bestaat uit drie korte films:

1. Skip & the Rhythm Rangers (Olivier S. Garcia, 2018) 15 minuten
Deze korte documentaire van 15 minuten laat je binnentreden in het hoofd van de 14-jarige Skip. Voor hem is dansen het belangrijkste in zijn leven. Een gedachte weerhoudt hem echter: 'voguing is niet voor stoere jongens'. Geeft Skip zijn droom op of kiest hij ervoor om zichzelf te blijven? Een documentaire over het volgen je dromen, ondanks de mening van anderen.
2. Stotteraar (Lante Kluiving, 2025) 20 minuten
Door een intensief traject te volgen, hoopt de 13-jarige Thijs van zijn stotteren af te komen. Dat blijkt moeilijker dan gedacht. Lukt het hem om zijn eigen stem te vinden?
3. Nobody (Job, Joris en Marieke (2022) 10 minuten
Florian, bekend bij al zijn online vrienden (lees: volgers) als MadeByHeaven, is een populaire lifestyle-Instagrammer wiens sociale leven alleen van posts, hashtags en likes aan elkaar hangt. Maar op een kwade dag maakt Florian zoveel selfies dat hij spontaan doorzichtig wordt en er in deze animatie alleen nog een schaduw van hem overblijft. Dat is funest voor zijn aantal followers natuurlijk, maar echte vriendschap blijkt dichterbij dan gedacht.

Totale duur van programma: 70 minuten

Informatie voor aanbieders en moderatoren

In Nederland gaan 2500 leerlingen naar een cluster – 1 school via de twee instellingen voor cluster – 1- onderwijs en ondersteuning: Bartimeus en Koninklijke Visio. Op deze scholen zitten leerlingen van verschillende niveaus in kleine groepen bij elkaar in de klas. Ze volgen zoveel mogelijk het standaard lesprogramma en krijgen extra begeleiding waar nodig. De meeste blinde of slechtziende leerlingen in Nederland bevinden zich in het reguliere onderwijs. Wees je er dus van bewust dat ook bij een voorstelling voor regulier onderwijs blinde of slechtziende leerlingen in de zaal kunnen zitten.

Tips voor een fijn bezoek van visueel beperkte leerlingen:

Voor de aanbieder:

- Licht overgangen (van bv. buiten naar binnen of de donkere zaal in) kunnen voor mensen met een visuele beperking lastig zijn. Zorg er daarom voor dat de lichten in de foyer en zaal op eenzelfde niveau aanstaan.
- Leerlingen zijn gewend om zich in de openbare ruimte te bewegen en hebben vaak veel begeleiding mee. Toch is het goed om ervoor te zorgen dat eventuele obstakels worden weggehaald en je leerlingen wijst op treden/afstapjes in de zaal.
- Communiceer voorafgaand aan het bezoek met de docenten dat het belangrijk is dat leerlingen een opgeladen telefoon mee hebben, de app Earcatch hebben gedownload en oortjes of een koptelefoon bij zich hebben.
- Zorg dat er reserve-oortjes aanwezig zijn, zodat leerlingen die de koptelefoon zijn vergeten toch kunnen deelnemen.
- Houd in de planning een extra kwartier aan voor het opstarten van de app en andere technische obstakels.

Voor de moderator:

- Laat de leerlingen zelf bepalen waar ze gaan zitten. Sommige leerlingen zitten graag dicht op het scherm zodat ze het beeld goed kunnen zien. Andere leerlingen zitten liever in het midden van de zaal, zodat ze de beste geluidservaring hebben.
- Bij dit programma wordt audiodescriptie aangeboden. Leerlingen kunnen de app Earcatch downloaden op hun mobiel. Hier kunnen ze de audiodescriptie voor de films downloaden. De audiodescriptie start automatisch tegelijk met de film. Check voorafgaand aan het zaalprogramma of de leerlingen audiodescriptie hebben gedownload en oortjes of een koptelefoon mee hebben genomen. Let op: Het opstarten van de app kost tijd, houd rekening in de planning met de technische obstakels, zoals leerlingen waar het niet werkt etc.
- Geef voorafgaand en na het kijken van de film altijd een beschrijvende samenvatting van de film. In deze handleiding zullen hier ook suggesties voor worden gedaan.
- Let tijdens het bespreken van de films op je taalgebruik. Varieer met verschillende werkvormen zoals kijken / zien / ervaren / opmerken of 'wat viel je op?'

- Let op hoe je leerlingen aanspreekt. Niet alle leerlingen kunnen zien wie je bedoelt als je vraagt: wil jij daar antwoord op geven? Het is fijn als je bijvoorbeeld zegt: meisje in de roze trui, wil jij hier antwoord op geven?

INTRODUCTIE

3-5 minuten

Welkom!

Welkom in <naam theater> , Ik ben <naam>

Vraag: Wie is hier al eens eerder geweest? (vingers)

Vraag: wie weet wat jullie vandaag gaan zien?

Afhankelijk van de antwoorden vanuit de zaal leg je uit wat ze gaan doen. Benoem de titels van de films die ze gaan zien, Vertel kort dat de films gaan over 3 jonge mensen die zoekend zijn, naar hun stem, naar durven zijn zoals je bent en naar wat er echt toe doet.

Hebben de leerlingen de voorbereidende les gemaakt? Vraag dan op welke film ze zich het meest verheugen.

Vraag daarna: wie kan vertellen wat een documentaire is?

Antwoord: Documentaire is een filmgenre waarin echte mensen en echte gebeurtenissen worden laten zien. Een documentaire toont de kijk van de filmmaker op deze werkelijkheid.

Vertel dat we verschillende 2 documentairefilms en 1 animatiefilm gaan ervaren.

We ontdekken hoe de makers film op verschillende manieren gebruiken om verhalen te vertellen. Ze spelen met bijvoorbeeld met geluid. Wij gaan in dit zaalprogramma ontdekken wat de maker aan jullie vertelt en hoe hij dat doet.

We starten met de eerste film, na elke film bespreken we ze kort met elkaar.

STOTTERAAR

25 minuten

- Vertel kort: We zetten zo de film aan en maken dan kennis met Thijs. Thijs probeert van het stotteren af te komen, maar dat blijkt best moeilijk. In de les hiervoor hebben we het kort gehad over filmscore, geluidseffecten, stemmen en omgevingsgeluid. Welke geluiden hoor je in de film?
- Vertel vervolgens hoelang de film duurt. Geef de leerlingen gelegenheid om Earcatch klaar te zetten.

START DE FILM

- Bespreek kort de film na: Laat leerlingen in tweetallen bespreken wat ze van de film vonden. Wat is ze opgevallen? Bespreek dit vervolgens na.
- Wat wil de documentairemaker over Thijs laten zien? Hoe laat de maker zien dat Thijs het stotteren lastig vindt. (Bespreek de zwart-wit scenes)
- In de voorbereidende les hebben we het kort gehad over filmscore, geluidseffecten, stemmen en omgevingsgeluid. Welke geluiden hoorden je in de film? En waarom zou de maker hiervoor hebben gekozen?

In de film zijn scenes waarin we alleen stemmen horen. Dit legt nadruk op het gestotter. Ook zijn er scenes waarin geluidseffecten of muziek is toegevoegd. Dit benadrukt de druk en spanning die Thijs ervaart.

SKIP & THE RHYTHM RANGERS**25 minuten**

- Vertel kort: de volgende documentaire gaat over Skip. Skip is een danser, maar is bang om daarmee gepest te worden. In de film zijn er momenten waarin we alleen geluid/muziek horen. Waarom zou de maker hiervoor hebben gekozen?
- Vertel vervolgens hoelang de film duurt. Geef de leerlingen gelegenheid om Earcatch klaar te zetten.

START DE FILM

- Bespreek kort de film na: Laat leerlingen in tweetallen bespreken wat ze van de film vonden. Wat is hun opgevallen? Bespreek dit vervolgens na.
- Bespreek de inhoud van de film: "Ervaren jullie soms dat jullie iets leuk vinden om te doen, maar het toch spannend vinden omdat je bang bent om gepest te worden?"
- In het begin stelde ik de vraag: In de film zijn er momenten waarin we alleen geluid/muziek horen. Waarom zou de maker hiervoor hebben gekozen? Hebben de leerlingen hier een antwoord op?
De muziek legt meer nadruk op het gevoel/emotie van Skip.

NOBODY

25 minuten

- Vertel kort: de volgende film is een animatie. Wie weet wat een animatie is? Een animatie is een gemaakt beeld (getekend of met de computer gemaakt). Deze film gaat over Florian. Met Florian gebeurt iets bijzonders; hij wordt doorzichtig! Let goed op het geluid: De maker heeft alle geluiden die je hoort later toegevoegd.
- Vertel vervolgens hoelang de film duurt. Geef de leerlingen gelegenheid om Earcatch klaar te zetten.

START DE FILM

- Bespreek kort de film na: Laat leerlingen in tweetallen bespreken wat ze van de film vonden. Wat is hun opgevallen? Bespreek dit vervolgens na.
- Alle geluiden die je hoorden zijn toegevoegd aan de film. Zouden jullie dezelfde geluiden opnemen? Of zou je het anders doen dan de maker?

AFRONDING

5 minuten

We hebben 3 films gekeken waarbij de makers steeds keuzes hebben gemaakt in het filmproces en de geluiden die je hoorden.

Bij Stotteraar waren sommige geluiden bewust gekozen om de worsteling met stotteren te versterken. Bij Skip was soms muziek toegevoegd om de emotie/sfeer te versterken. Bij Nobody gaven geluiden informatie.

Bespreek met de leerlingen welke film ze zouden aanraden!

Ga staan als de eerste film zou aanraden aan vrienden of familie. Vraag een aantal leerlingen waarom? Doe dit ook bij de tweede en derde film

Ik hoop dat we met elkaar de rol van geluid in films verder hebben ontdekt. Dank voor jullie aandacht en inbreng.